

THE OPERATION OF OUTSTANDING SCHOOL CLUSTER RESOURCE CENTERS
OF THE OFFICE OF PHETCHABUN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Miss Prakong Nunbunta

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-280-2

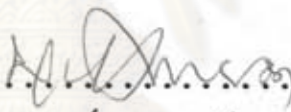

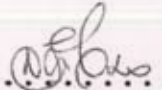
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
โดย นางสาว ประคอง นันบุญตา
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

ศูนย์วิชาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประกอบ นันทบุตยา : การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (THE OPERATION OF OUTSTANDING SCHOOL CLUSTER RESOURCE CENTERS OF THE OFFICE OF PHETCHABUN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : อ.สวัสดิ์ จงกล, 309 หน้า. ISBN 974-579-280-2.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมุ่งศึกษาการดำเนินงานตามภารกิจของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ด้วยการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม หัวหน้าสำนักงานและครูวิชาการสำนักงาน ใช้แบบสอบถามครูวิชาการกลุ่ม และการวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดทำสถิติข้อมูล ทุกศูนย์มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพด้านวิชาการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเร่งรัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดทำโครงการแก้ปัญหาในปีต่อไป มีการนำเสนอข้อมูล 2) การวางแผนการดำเนินงาน ส่วนใหญ่กำหนดนโยบายไว้เพื่อเร่งรัดพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและการผลิตสื่อต้นแบบ สนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อ ส่วนใหญ่จัดทำโครงการเพื่อดำเนินงานแต่ละภารกิจ 3) การจัดหา ผลิตและพัฒนาสื่อ ทุกศูนย์จัดซื้อด้วยเงินงบประมาณ และผลิตขึ้นเองโดยคณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่ม ส่วนใหญ่กำหนดระยะเวลาผลิตสื่อของคณะทำงานไว้ประจำตลอดปีการศึกษา 4) การจัดระบบการเก็บ การใช้ และบำรุงรักษาสื่อ มีการจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ตามประเภทในชั้นผู้เก็บอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ดูแลรักษาตรวจสอบสภาพก่อนและหลังการใช้งาน และจัดหาครุภัณฑ์เก็บสื่อเพิ่มเติมโดยให้นักวิชาการโรงเรียนร่วมจัดทำกับคณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่ม 5) การให้บริการสื่อ ทุกศูนย์มีการให้บริการประจำที่ศูนย์วิชาการกลุ่มและให้บริการนอกสถานที่ และกำหนดแนวปฏิบัติให้บริการสื่อไว้ มีการจัดทำบันทึกสถิติการให้บริการส่วนใหญ่สรุปบันทึกเป็นรายเดือนและเมื่อสิ้นปีการศึกษา มีการส่งเสริมให้ผู้มาใช้บริการมากขึ้น 6) การให้ความรู้ ส่วนใหญ่มีการวางแผน กิจกรรมการให้ความรู้ส่วนใหญ่แนะนำในที่ประชุมคณะครูภายในกลุ่ม 7) การประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่จัดทำแผ่นพับ จุลสาร/วารสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร และผู้จัดทำของทุกศูนย์คือ หัวหน้าสำนักงาน ส่วนใหญ่มีครูวิชาการสำนักงานร่วมจัดทำ 8) การให้ความร่วมมือ มีการให้บริการด้านผลิตเอกสาร ได้แก่ แบบพิมพ์ต่าง ๆ แบบทดสอบประจำภาคเรียน เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่วนใหญ่ให้บริการแบบทดสอบจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้บริการเครื่องมือสัดทัศนูปกรณ์ มีการจัดทำเอกสารในการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนทุกประเภท 9) การประเมินผลและรายงานผล มีการประเมินผลตามแผนงาน/โครงการ เมื่อสิ้นปีการศึกษาและส่วนใหญ่หัวหน้าสำนักงานเป็นผู้ประเมินและสรุปผล มีการรายงานต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และส่วนใหญ่รายงานต่อคณะกรรมการกลุ่ม

ปัญหาสำคัญที่พบคือ คณะทำงานมีงานสอนประจำมีเวลาผลิตสื่อร่วมกันน้อย ครูไม่ค่อยให้ความสนใจและมาใช้บริการน้อย การเก็บข้อมูลจากโรงเรียนล่าช้า ขั้ววางและตู้เก็บอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ ขาดสื่อต้นแบบที่ดีในการผลิต งบประมาณในการจัดประชุมอบรมสัมมนา มีน้อย ขาดงบประมาณและพาหนะในการนำสื่อไปให้บริการ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ที่ต้นฉบับมหาวิทยาลัยขอนแก่นวิทยานันท์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PRAKONG NUNBUNTA: THE OPERATION OF OUTSTANDING SCHOOL CLUSTER RESOURCE CENTERS OF THE OFFICE OF PHETCHABUN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR: MR. SWAT CHONGKOL. 309 PP. ISBN 974-579-280-2

The purpose of this research was to study the operation and problems of outstanding school cluster resource center of the Office of Phetchabun Provincial Primary education. Research instruments were interview forms, questionnaires, document analysis form. Seventy-two research population were those who involved in operating school cluster office. Frequency count and percentage were used for data analysis. Research instruments were used to obtain information from center chairman, head of school cluster office, academic affairs teacher attached to school cluster office respectively.

Research findings were as follow:

1) Statistical and data recording concerning academic quality was made with a view to accelerate students' learning achievement and for project preparation in the following year. 2) Operation planning was mostly made in accordance with the policy of accelerating the development of desirable teaching learning standard; and encouraging teachers to produce and use instructional media. Project preparation was specifically made for efficient discharge of each center responsibility. 3) Procurement, production and development of instructional media were made by purchasing from each center budget and annual production schedules. 4) System of storage, utilization and maintenance of instructional media were conducted by classifying by subject grouping and kept in cabinet. Most of them were inspected before and after use in order to maintain good condition. Additional storage equipment were constructed by janitors and working group. 5) Instructional media services were brought about both in and outside the center by setting up regulations concerning the service of instructional media; recording data of services by monthly and annual summary; encouraging teachers to use the services at the center and brought about mobile services to schools by using center chairman's/working group members' vehicles. 6) Knowledge dissemination was given to teacher/ related personnel during meeting of teachers in school cluster in accordance with plan set up by school cluster committee. 7) Public relations was conducted by producing brochures/occasional paper/ periodicals for disseminating news and information. Head of school cluster offices and academic affairs teachers attached to school cluster offices were responsible for this task. 8) Cooperation were done by producing and distributing documents and test instrument for each semester especially the test of learning objectives; service of audio-visual instruments; and producing document concerning all activities organized by school clusters. 9) Evaluation and report were conducted at the end of school year in accordance with plan/project set up by school clusters. Evaluation and summary was mostly done by head of school cluster offices. Evaluation reports were submitted to the head of district primary education and school cluster committee.

Important problems identified were: working group members were overburden by their routines which affected the collective production of instructional media; teacher did not pay interest and scarcely use the service; delayed data collection from schools; inadequate shelves and cabinets for keeping instructional media; shortages of budget and vehicles for carrying instructional media to service schools; and insufficient budget for producing public relations documents.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงจากท่านอาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดจนตรวจและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความห่วงใย เอาใจใส่มาโดยตลอด ผู้วิจัยสำนึกในพระคุณเสมอมาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ที่กรุณาให้แนวคิดและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยเรื่องนี้ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช ที่กรุณาให้ข้อคิดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด อาจารย์ชัชโลมใจ กิงคารวัฒน์ อาจารย์ปัญญา แก้วกัญญา อาจารย์พิสิฐ นาครำไพ อาจารย์พล สังข์แก้ว และอาจารย์เศรษฐศักดิ์ หนูทอง ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนการให้แนวคิดต่างๆที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ พล สังข์แก้ว ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด ตั้งแต่การให้ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จนกระทั่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อย และประสานกลุ่ม หัวหน้าสำนักงาน ครูวิชาการสำนักงานและครูวิชาการกลุ่มของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่นทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ด้วยความมีน้ำใจไมตรี ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจในการให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะคุณพ่อคุณแม่ พี่ทุกคน รวมทั้งคนใกล้ชิดที่ให้กำลังใจตลอดมา และบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้มีพระคุณที่ให้ความช่วยเหลืออื่นๆที่มีอาจกล่าวนามได้หมดในที่นี้

ประคอง นันบุญตา

เมษายน 2534

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	10
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	10
การนำเสนอผลการวิจัย.....	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความเป็นมาของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	12
โครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (คพศ.).....	13
วัตถุประสงค์.....	13
การดำเนินงาน.....	14
ภารกิจของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	19
การบริหารงานภายในศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	19
การวางแผนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	22
งานระบบข้อมูลศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สื่อการสอน.....	29
ความหมายของสื่อการสอน.....	29
ลักษณะสื่อการสอนที่ดี.....	30
ประเภทของสื่อการสอน.....	31
ระบบสื่อการสอน.....	32
หลักการประเมินผลสื่อการสอน.....	37
วิธีการประเมินผลสื่อการสอน.....	39
การเก็บรักษาสื่อการสอน.....	41
การบริการสื่อการสอน.....	43
การประชาสัมพันธ์ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	45
การรายงานผลศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	50
การทำงานเป็นกลุ่ม.....	52
สภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในปัจจุบัน	55
ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	56
การประเมินผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2533.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	67
ประชากรและแหล่งข้อมูล.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล.....	72
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น.....	77
ตอนที่ 3 การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น...	82
ตอนที่ 4 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น	150

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	172
สรุปผลการวิจัย.....	173
อภิปรายผลการวิจัย.....	196
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้.....	212
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	214
รายการอ้างอิง.....	215
ภาคผนวก.....	220
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	221
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	223
ภาคผนวก ค เครื่องมือวิจัย.....	230
ภาคผนวก ง แบบประเมินการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน....	290
ประวัติผู้เขียน.....	309

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงปริมาณงานการดำเนินงาน คพศ. ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2526-2531	15
2	แสดงกิจกรรมหลักที่ดำเนินงาน คพศ. ในปีงบประมาณ 2528-2534...	18
3	สถานภาพทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	72
4	สถานภาพทั่วไปของคณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น.....	75
5	การทำหน้าที่สอนและการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆในโรงเรียนของครูวิชาการกลุ่ม	76
6	ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น.....	77
7	การจัดทำสถิติข้อมูลที่สำคัญเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	82
8	การวางแผนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเพื่อสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน..	89
9	การจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน.....	102
10	การจัดระบบการเก็บการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือสื่อการเรียน การสอน หนังสือ และสิ่งพิมพ์.....	113
11	การให้บริการเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือ และสิ่งพิมพ์... ..	119
12	การให้ความรู้แนะนำส่งเสริมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิต และการใช้สื่อ การเรียนการสอน ตลอดจนเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	128
13	การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	134
14	การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนในด้าน การผลิตเอกสาร การให้บริการเครื่องมือ และวัสดุทัศนูปกรณ์.....	140
15	การประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	146
16	ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดีเด่น.....	151

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 โครงสร้างแสดงการบริหารงานภายในศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน...	21
2 การพิจารณากำหนดแผนงาน และโครงการในหน่วยงานหรือองค์การ.	22
3 การจัดทำนโยบายของกลุ่มโรงเรียน.....	23
4 แสดงการใช้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นศูนย์ประสานโครงการของ สพอ./ก. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนในกลุ่ม.....	26
5 งานระบบข้อมูลของกลุ่มโรงเรียน.....	27
6 แสดงขั้นตอนการจัดระบบสื่อการสอนตามแบบจำลองคลาสสิก.....	32
7 ระบบการประเมินผลสื่อการสอน.....	38
8 แสดงระบบการผลิตสื่อการสอน.....	41

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย